

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2005 m. vasario 8 d.
įsakymu Nr. 3D-64

**ŪKIO SUBJEKTŲ, SIEKIANČIŲ PASINAUDOTI PARAMA 2005-2006 METAIS PAGAL
LIETUVOS 2004-2006 METŲ BENDROJO PROGRAMAVIMO DOKUMENTO KAIMO
PLĖTROS IR ŽUVININKYSTĖS PRIORITETO PRIEMONES, EKONOMINIO
GYVYBINGUMO NUSTATYMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės nustato ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti finansine parama 2005-2006 metais pagal Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento (BPD) Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemones, ekonominį gyvybingumą apibūdinančius rodiklius bei jų kritines reikšmes¹.

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Ataskaitiniai metai – finansiniai metai, einantys prieš paraiškos pateikimo metus.

Bendrojo likvidumo rodiklis – trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų santykis.

Bendroji produkcija – tai pardavimo pajamų, produkcijos, nebaigtos gamybos, gyvūnų ir kito biologinio turto pokyčių, įmonės reikmėms suvartotos produkcijos suma, sumažinta gyvūnų bei kito biologinio turto pirkimo verte.

Einamieji metai - finansiniai metai, kuomet pateikiama paraiška paramai gauti.

Ekonominį gyvybingumą apibūdinantys rodikliai - grynasis pelningumas, vidutinio turto pelningumas, skolos rodiklis, paskolų padengimo rodiklis, bendrojo likvidumo rodiklis, vidinė gražos norma.

Grynasis pelningumas – grynojo pelno ir pardavimo pajamų (bendrosios produkcijos – ūkininkams ir žemės ūkio bendrovėms) santykis.

Pajamų subsidijos – tai subsidijos, išskyrus dotacijas, kurių gavimą sąlygoja vykdoma veikla.

Paskolų padengimo rodiklis – grynųjų pagrindinės veiklos pinigų srautų ir struktūrinių fondų paramos (kapitalo dotacijos), gautos iki paskolos padengimo termino ir nenaudojamos projekto investicijų finansavimui, metinės sumos santykis su gražinta paskola ir per metus sumokėtomis palūkanomis.

¹ 2004 m. paraiškas pateikusiems ūkio subjektams taikomos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 3D-73 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteta, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių“ (Žin., 2004, Nr. 34-1112) nuostatos.

Prognozuojamas laikotarpis – ne trumpesnis kaip penkerių metų laikotarpis po ataskaitinių metų pabaigos. Jeigu paraiška paramai gauti pateikiama antroje einamųjų metų pusėje, prognozuojamas laikotarpis yra ne trumpesnis kaip šešeri metai po ataskaitinių metų pabaigos. Naujai įsteigto ir/ar nevykdančio tipinės veiklos ūkio subjekto² pirmieji prognoziniai metai yra tie metai, kuriais pateikiama paraiška.

Skolos rodiklis – ilgalaikių ir trumpalaikių skolų (mokėtinų sumų ir įsipareigojimų) santykis su turtu.

Vidinė gražos norma – diskonto norma, kai investuoto kapitalo vertė lygi grynujų pinigų srautų vertei.

Vidutinio turto pelningumas – grynojo pelno prieš nusidėvėjimą ir vidutinio turto per finansinius metus santykis.

Ūkinės veiklos pradedamasis balansas – tai pradedamasis, pradžios ar steigiamasis balansas, kurį einamaisiais metais parengia naujai įregistruoti pareiškėjai.

Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Verslo apskaitos standartai, patvirtinti viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto Standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1 (Žin., 2004, Nr. 20-616).

II. EKONOMINIŲ GYVYBINGUMĄ APIBŪDINANTYS RODIKLIAI

3. Grynasis pelningumas skaičiuojamas pagal formulę:

$$k_{gp} = \frac{GP}{PP} \cdot 100, \text{ proc.} \quad (1)$$

čia: *GP* – grynasis pelnas, Lt;

PP – pardavimo pajamos, pridėjus pajamų subsidijas, Lt.

Ūkininkams ir įmonėms, užsiimančioms žemės ūkio veikla³, vardiklyje įrašoma bendroji produkcija litais, pridėjus pajamų subsidijas.

4. Vidutinio turto pelningumas skaičiuojamas pagal formulę:

² Nevykdantis tipinės veiklos ūkio subjektas – iki paraiškos pateikimo paramai gauti ne trumpiau kaip metus nevykdęs tipinės veiklos ar visai nevykdęs jokios veiklos ūkio subjektas.

³ Kai ataskaitinių ir prognozininių metų pelno (nuostolių) ataskaitos sudarytos taikant 3-čiojo verslo apskaitos standarto „Pelno (nuostolių) ataskaita“, patvirtinto viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto Standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1, III priedą.

$$k_{vip} = \frac{GP + N}{(T_{pr} + T_{pab})/2} \cdot 100, \text{ proc.} \quad (2)$$

čia: GP - grynasis pelnas (nuostolis), Lt;

N – ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, Lt;

T_{pr} ir T_{pab} – viso turto vertė tam tikro laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, Lt.

5. Skolos rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$k_{sk} = \frac{IS + TS}{T_{pab}} \quad (3)$$

čia: IS , TS – ūkininkų ilgalaikės ir trumpalaikės skolos, įmonių mokėtinos sumos ir įsipareigojimai laikotarpio pabaigoje, Lt;

T_{pab} – viso turto vertė laikotarpio pabaigoje, Lt.

6. Paskolų padengimo rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$k_{pask} = \frac{PS + KD}{S_g + PL} \quad (4)$$

čia: PS – pagrindinės veiklos pinigų srautai per finansinius metus⁴, įtraukiant pajamų subsidijas, Lt;

KD – per finansinius metus gautos iki paskolos padengimo termino ir nenaudojamos projekto investicijų finansavimui kapitalo dotacijos, Lt;

S_g – gražintos paskolos kredito įstaigoms, kitos finansinės skolos ir sumokėtos lizingo įmokos per finansinius metus, Lt;

PL – sumokėtos palūkanos per ataskaitinius metus, Lt.

7. Bendrojo likvidumo rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$k_{el} = \frac{TT}{TS} \quad (5)$$

⁴ Kai įmonė pradeda veiklą, vieneri finansiniai metai gali būti trumpesni nei 12 mėnesių, ilgesni nei 12 mėnesių, bet ne ilgesni kaip 18 mėnesių.

čia: TT – trumpalaikis turtas⁵, Lt;

TS – trumpalaikės skolos, Lt.

8. Vidinė gražos norma (VGN) skaičiuojama ūkio subjektui. Rekomenduojama skaičiuoti *Microsoft Excel* aplinkoje, naudojant funkciją IRR (*Insert/function.../Or select a category: Financial, Select a function: IRR*). Ūkio subjekto VGN apskaičiuojama į 6 formulės laukelius įrašant šias reikšmes:

$$\text{VGN} = \text{IRR} (-LV_0; PS_1; PS_2; PS_3; PS_4; PS_5 + LV_5) \quad (6)$$

čia: LV_0 – ūkio subjekto investuoto kapitalo vertė ataskaitinių metų pabaigoje (ilgalaikis turtas + atsargos + gautinos prekybos skolos – skolos tiekėjams ir gauti išankstiniai apmokėjimai), Lt;

Naujai įsteigto ir/ar nevykdančio tipinės veiklos ūkio subjekto investuoto kapitalo vertė (LV_0) skaičiuojama finansinių metų pabaigoje prieš metus, kai pradedamos įgyvendinti investicijos iš prognozinio balanso, jeigu prieš investicijas nėra ataskaitinių metų finansinės atskaitomybės⁶.

$PS_1, PS_2, PS_3, PS_4, PS_5$ - ūkio subjekto prognozuojamųjų metų grynujų pinigų srautai, imami iš pinigų srautų ataskaitos. Tai pagrindinės veiklos pinigų srautų ir investicinės veiklos pinigų srautų suma, Lt;

LV_5 – ūkio subjekto investuoto kapitalo vertė nuo investicijų įgyvendinimo pradžios penktųjų prognozuojamųjų metų pabaigoje, Lt (skaičiuojama analogiškai kaip LV_0 , iš penktųjų prognozuojamųjų metų balanso).

⁵ Biologinis turtas, atėmus iš jo daugiamečius sodinius, pridamas prie trumpalaikio turto.

⁶ Ne naujai įsteigtų ir/ar vykdančių tipinę veiklą ūkio subjektų investuoto kapitalo vertė skaičiuojama nuo pirmųjų prognozuojamųjų metų (pirmieji metai po ataskaitinių metų).

III. EKONOMINĮ GYVYBINGUMĄ APIBŪDINANTYS RODIKLIAI

Priemonės	Grynasis pelningumas ≥, proc.	Vidutinio turto pelningumas, ≥ proc.	Skolos rodiklis, ≤ proc.	Paskolų padengimo rodiklis, ≥ proc.	Bendrojo likvidumo rodiklis ≥ proc.	
Pirmoji – „Investicijos į žemės ūkio valdas“	3,00	7,00	0,50	1,25	1,30	
Trečioji – „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“	3,00	7,00	0,50	1,25	1,30	
Ketvirtoji – „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“	3,00	7,00	0,50	1,25	1,20	
Penktoji – „Miškų ūkis“	1,50	7,00	0,50	1,25	1,20	
Aštuntoji – „Veikla, susijusi su žvejybos laivynu“	1,50	7,00	0,50	1,25	1,20	
Devintoji – „Vandens išteklių apsauga ir plėtra, žuvininkystė, žvejybos uosto įrengimai, žuvų perdirbimas, rinkodara ir žvejyba vidaus vandenyse“	Žuvininkystė bei žuvies perdirbimas	3,00	7,00	0,50	1,25	1,20
	Kitos veiklos sritys	1,50				
Dešimtoji – „Kita veikla (susijusi su žuvininkyste)“	1,50	7,00	0,50	1,25	1,20	

9. Ūkio subjektai, vykdantys ūkinę komercinę veiklą ir pateikę finansinės atskaitomybės dokumentus už ne trumpesnę laikotarpį kaip už ataskaitinius ir praėjusius ataskaitinius metus, laikomi tinkamais finansinei paramai gauti pagal Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemones, jeigu pagal jas rengiamas verslo planas⁷ atitinka šių taisyklių III skyriuje nurodytus ekonominio gyvybingumo rodiklius:

9.1. grynasis pelningumas arba vidutinio turto pelningumas – ataskaitiniais metais ir penktaisiais prognozinais metais;

9.2. kiti rodikliai (skolos, paskolų padengimo, bendrojo likvidumo), išskyrus vieną iš jų – ataskaitiniais metais ir prognozuojamu laikotarpiu po projekto investicijų įgyvendinimo metų pabaigos.

10. Naujai įsteigtas ir/ar nevykdantis tipinės veiklos ūkio subjektas laikomas tinkamu finansinei paramai gauti pagal Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemones, jeigu atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklius:

10.1. grynasis pelningumas ir vidutinio turto pelningumas – penktais prognozinais metais;

10.2. kiti rodikliai (skolos, paskolų padengimo, bendrojo likvidumo) – prognozuojamu laikotarpiu, pradedant ateinančiais metais po projekto investicijų įgyvendinimo metų pabaigos.

11. Investicijų įgyvendinimo metais nustatytus dydžius turi atitikti bent vienas iš šių rodiklių: skolos, paskolų padengimo, bendrojo likvidumo.

12. VGN turi būti ne mažesnė kaip Lietuvos banko skelbiama paskutiniųjų 12 mėnesių iki oficialios paraiškų priėmimo termino pradžios 1–5 metų trukmės paskolų litais vidutinė palūkanų norma.

13. Jauniesiems ūkininkams, dalyvaujantiems Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonėje „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, reikia numatyti tokią veiklą ir užtikrinti tokį jos organizavimą, kad penktaisiais prognozuojamais veiklos metais pajamos iš žemės ūkio ir kaimo valdos ir/ar ūkininko ūkio viršytų išlaidas.

14. Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) grynojo pelningumo rodiklis – 1 proc. visoms priemonėms, pagal kurias pareiškėju gali būti kooperatinė bendrovė (kooperatyvas).

15. Ūkio subjektas laikomas netinkamu finansinei paramai gauti kaip neatitinkantis ekonominio gyvybingumo tinkamumo kriterijaus, jei:

15.1. verslo plane, pateikiant finansinę atskaitomybę, ataskaitiniais metais buvo keičiama apskaitos politika ir nepateiktas praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės

⁷ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 13 d. įsakymas Nr. 3D-163 „Dėl Verslo ir veiklos planų finansinei paramai gauti pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioritetą rengimo rekomendacijų“ (Žin., 2004, Nr. 60-2142).

lyginamosios informacijos perskaičiavimas pagal 7-ąjį verslo apskaitos standartą „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“⁸;

15.2. ekonominio gyvybingumo rodikliai prognozuojamu laikotarpiu ženkliai skiriasi nuo Lietuvos statistinių ar respondentinių duomenų arba praėjusio ir/ar ataskaitinio laikotarpio duomenų ir nepateikti juos pagrindžiantys dokumentai, paaiškinimai ar skaičiavimai arba kuomet nepateiktas investicijų finansinio projekto pagrindimas iki paramos gavimo⁹.

⁸ Ūkio subjektai, kurie tvarkydami buhalterinę apskaitą vadovaujasi Verslo apskaitos standartais, siekdami informacijos palyginamumo, jų nuostatomis vadovaujasi ir rengdami prognozuojamą finansinę atskaitomybę. Apskaitos politikos pakeitimai turi būti parodomi retrospektyviai, tačiau tais atvejais, kai ankstesnių laikotarpių informacija negali būti tiksliai įvertinta, apskaitos politikos pakeitimai parodomi perspektyviai. Kai prognozuojamų metų balansai ir pelno (nuostolių) ataskaitos sudarytos vadovaujantis viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto Standartų tarybos 2004 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 8 „Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 180-6696) bei 2004 m. spalio 13 d. nutarimu Nr.9 „Dėl 3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno nuostolių ataskaita“ papildymo“ (Žin., 2004, Nr. 180-6697) nuostatomis ir dėl šių teisės aktų įsigaliojimo keičiama įmonės apskaitos politika, turi būti pateiktas ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės lyginamosios informacijos perskaičiavimas pagal 7-ąjį verslo apskaitos standartą „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

⁹ Atsižvelgiant į taikomą paramos mokėjimo būdą.